

МУҒАЛЛИМ ҲАМ ҮЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИЎ

Илимий-методикалық журнал

2024

3/3-сан

*Ўзбекистан Республикасы Министрлер Кабинети жанындагы
Жоқарғы Аттестация Комиссиясы Президиумының
25.10.2007 жыл (№138) қарары менен дизимге алынды*

*Қарақалпақстан Баспа сөз хәм хабар агентлиги тәрәпинен
2007-жылы 14-февральдан дизимге алынды.
№01-044-санлы гүўалық берилген.*

3/3-сан 2024

ИЮНЬ

Шөлкемлестіріушілер:

Қарақалпақстан Республикасы Халық билимлендириу Министрлиги,
ӨЗПИИИ Қарақалпақстан филиалы

Редактор:

А. Тилегенов

Редколлегия ағзалары:

Мақсет АЙЫМБЕТОВ	Уролбой МИРСАНОВ
Нағмет АЙЫМБЕТОВ	Сафо МАТЧОН
Айтмурат АЛЬНИЯЗОВ	Шукурулло МАРДОНОВ
Сапардурды АБАЕВ	Камаладин МАТЯКУБОВ
Адхамжон АБДУРАШИТОВ	Арзы ПАЗЫЛОВ
Хайрулла АЛЯМИНОВ	Барлықбай ПРЕНОВ
Байрамбай ОТЕМУРАТОВ	Раьно ОРИПОВА
Алишер АЛЛАМУРАТОВ	Бахтиёр РАХИМОВ
Дилшодхўжа АЙТБАЕВ	Фурқат РАЖАБОВ
Интизар АБДИРИМОВА	Муқаддас РАХМАНОВА
Тўлқин АЛЛАЁРОВ	Светлана СМИРНОВА (Москва, Россия)
Марифжон АХМЕДОВ	Дилшода САПАРБАЕВА
Умида БАҲАДИРОВА	Феруза САПАЕВА
Фархад БАБАШЕВ	Зайниддин САНАҚУЛОВ
Ботир БОЙМЕТОВ	Мухаббат САЛАЕВА
Гулзода БОЙМУРОДОВА	Қаххор ТУРСУНОВ
Шахло БОТИРОВА	Амина ТЕМИРБЕКОВА
Маманазар ДЖУМАЕВ	Нурзода ТОШЕВА
Асқар ДЖУМАШЕВ	Куанишбек ТУРЕКЕЕВ
Мухтар ЕРМЕКБАЕВ (Шимкент, Қазақстан)	Тажибай УТЕБАЕВ
Алишер ЖУМАНОВ	Амангелди УТЕПБЕРГЕНОВ
Гүлнара ЖУМАШЕВА	Мамбеткерим ҚУДАЙБЕРГЕНОВ
Холбой ИБРАГИМОВ	Амангелди КАМАЛОВ
Шохида ИСТАМОВА	Вохид КАРАЕВ
Умида ИБРАГИМОВА	Гулмира ҚАРЛЫБАЕВА
Лола ИСРОИЛОВА	Ризамат ШОДИЕВ
Алима КЕНЖЕБАЕВА (Тараз, Қазақстан)	Зафар ЧОРИШАНБИЕВ
Ярмухаммат МАДАЛИЕВ (Шимкент, Қазақстан)	Рустам ФАЙЗУЛЛАЕВ
Меруерт ПАЗЫЛОВА	Дўстназар ХИММАТАЛИЕВ
Асқарбай НИЯЗОВ	Тармиза ХУРВАЛИЕВА
Сабит НУРЖАНОВ	Умид ХОДЖАМҚУЛОВ
Захия НАРИМБЕТОВА	Жавлонбек ХУДОЙБЕРГЕНОВ
Хушбоқ НОРБЎТАЕВ	Гулрухсор ЭРҒАШЕВА
Улфат МАҲҚАМОВ	Гавхар ЭШЧАНОВА
	Қонысбай ЮСУПОВ

МАЗМУНЫ

ТИЛ ХЭМ ӘДЕБИЯТ

Umarova Ú. Kórkem detal máselesi hám ádebiyattaniw ilimi	8
Тобаназаров А. П. Әдебиат сабақларында жазыўшының өмирбаяны хэм дөретиўшилигин үйреніў мәселеси	12
Тобаназаров А. П. Прозалық шығармаларды оқытыў мәселеси (7-класс мысалында)	21
Yuldasheva Sh.Sh. O‘zbek tilini multilingual muhitda o‘qitishning o‘ziga xosligi	30
Mambetova I. J. Polietnik ta‘lim muhitida chet tilini o‘qitishda multimediyaviy o‘quv adabiyotlaridan samarali foydalanish	39
Norova Sh.B. Asqad Muxtorning “Chinor” romanida paremalarning badiiy-stilistik xususiyatlari	47
Юлдашева Д.М. Э.Сепир ва Л.В.Шербанинг илмий услубий таълимотининг асосий концептлари	52
Yusupova G. Ona tili darslarida o‘quvchilarda nutqiy ko‘nikmalarni shakllantirish yo‘llari	57
Omonova D., Omanova M. Qo‘qon adabiy muhitida ayol shoiralari ijodi	63
Avezova D. Ona tili darslarida o‘quvchilarning yozma nutqini rivojlantirish usullari	68
Jiyanova N., Maksumova S., Salisheva Z. “Semema va uning tarkibiy qismlari”ni tahlil etishda grafik organayzerlardan foydalanishning amaliy ahamiyati	73
Allayorov T.R. Ona tili darslarida ta‘limiy o‘yinlarning ahamiyati	81
Yembergenova U.A. Axborot texnologiyalari yo‘nalishi talabalariga kasbiy leksikani o‘qitishning samarali usullari	86
Пазилов М.С. Реклама матнларида сўз тартибининг стилистик хусусиятлари	90
Sunnatov T. Estetika va metaetikaning badiiy uslublar rivojlanish dinamikasi	99
Алтмишева Ё.М. О формировании отечественных терминологических словарей	105
Хамидова Н.Т., Хамидов Д. Мультимедийные технологии обучения на уроках русского языка в ВУЗе	110
Туранова С.Д. Классификация переходных явлений частей речи	113
Ahmetova M.I. Teachers perspectives in EFL classes	118
Abdanbekova N.R. Speaking as one of the language competence	122

ПЕДАГОГИКА, ПСИХОЛОГИЯ

Nauruzbaeva A.S. Mektep bag‘darlamalarinin mazmunin jetilistiriv mashqalasi	126
Темирбекова А.О., Niyazberdiev A. Jaña renessans mumkinshilikleri	132
Aytumbetov M.Z. Xalq pedagogikasi boyinsha ilimiy-izertlewler alip bariwdin aktual mashqalalari	135
Пурханов Ю.Е. Шаңарақ хакқында шығыс ойшылларының педагогикалық хэм психологиялық көз- қараслары	139
Kazimbetova Z. M. Testologiyaniń teoriya hám metodologiyalıq tárepi	145
Aytumbetov M.Z. Xalıq pedagogikasi - tárbiyalıq islerdiń tiykarǵı deregi sıpatında	151
Shrazov A.Sh. Huqıqiy mádeniyat hám huqıqtı qorǵaw iskerligi	155
Mamaxonova J.N. O‘quv tajriba maydonida o‘quvchilarda ekologik bilim va madaniyatni rivojlantirish tehnologiyasi	161
Bekniyazov B.S. Umumta‘lim maktab rahbarlarining boshqaruv ko‘nikmalarini rivojlantirishda taym-menejment yondashuvining ahamiyati	166
Kusharbayev D. U. Innovatsion pedagogika: ta‘limning yangi paradigmasi	172
Pulatov Dj.A. Oliy ta‘lim tizimida ma‘naviy-ma‘rifiy ishlar monitoringini takomillashtirish sohasidagi xalqaro tajribalar va ulardan foydalanish imkoniyatlari	178
Ярматов А.Н. Ўқувчи – ёшларни ватанпарварлик, миллий кадрият ва қонунларга ҳурмат руҳида тарбиялашда «ватан таянчи» ҳаракатининг ўрни	184
Hamroyev R. R. Oliy ta‘limda ijtimoiy-gumanitar fanlarni axborot texnologiyalaridan foydalanib o‘qitishning muhim yo‘nalishlari	192
Haydarova Z.N. Individual yondashuv asosida hozirgi zamon o‘quvchilarida raqamli savodxonlikni shakllantirish	199

Islamova D.B. Ota-ona qaramog'isiz qolgan kichik va katta yoshdagi o'smirlar shaxs xususiyatlarining psixologik tavsifi	207
Сапаров О.Б. Педагогларнинг касбий компетентлигини ривожлантиришда сунъий интеллектдан фойдаланиш технологиялари	216
Joniqulov G'.A. Art-pedagogika asosida o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash	222
Shofiddinova Z.I. Oliy ta'lim muassasasi talabalarining ijodiy qobiliyatlarini tashkil etishning didaktik jihatlari	227
Bekbagambetova J.R. "Qirg' qiz" dostoni misolida o'quvchilarda kolloborativ ko'nikmalarni rivojlantirish	232
Choriyeva S.Ch., Otaqulova S.E. Talabalarni ta'limiy qadriyatlar asosida pedagogik faoliyatga tayyorlash tizimini takomillashtirishda pedagogning o'rni	236
Yulchiyeva G.Yu. Yoshlarning ta'lim olish jarayonida psixologik to'siqlarning xususiyatlari	242
Atamatov A.S. O'quv jarayonida interfaol platformalardan foydalanish	247
Hamdamova N.M. Texnologiya o'qituvchilarining kompetentligini rivojlantirishda ta'lim platformalaridan foydalanish imkoniyatlari	253
Nuriddinova X. N. Ta'lim jarayonida talabalarining kommunikativ kompetentligini rivojlantirish mazmuni	260
Quvvatova M.H. Oliy ta'lim muassasasi talabalarining kreativligini rivojlantirish shart-sharoitlari	265
Nizomxonova N.E. Yoshlarni ma'naviy va madaniy merosga hurmat ruhida tarbiyalashda maktablar va muzeylar aloqadorligining pedagogik xususiyatlari	270
Jurayeva Z.I. Raqamli texnologiyalarni maktab ta'limiga transformatsiya qilish usuli	275
Taylanova Sh. Boshqaruvning umumiy qonuniyatlari	281
Taylanova Sh. Boshqaruvning umumiy tamoyillari va funksiyalari	285
Abdullayev S.A. Talabalarni o'zgaruvchan ta'lim muhitiga adekvat moslashtirishning ahamiyati	295
Xabilova S.T., Ziyadullayeva M. Bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy shaxsiy sifatlarini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari va o'ziga xos jihatlari	301
Malikova M.B., Sayfullayeva G.I. Oliy ta'lim muassasalarida kredit-modul tizimini joriy etish xususiyatlari	307
G'afforova Z.A. Ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyadan foydalanish	315
Pardaboyeva D.N. Bo'lajak mutaxassislarni intellektual faoliyatga tayyorlashning didaktik asoslari	319
Ahmedov M.M., Xojikarimova G.T., Madaminova M.E. O'quvchilarda innovatorlik ko'nikmalarini shakllantirishda "STEM yondashuvlari"ning ahamiyati	324
Gilishtaganova O.M. Yoshlarning deontologik sifatlarini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	330
Xayrullayev A.I. Bo'lajak muhandislarda kasbiy-amaliy kompetentligini rivojlantirishning mantiqiy-funksional xususiyatlari	335
Islamova Q.I. Ta'limda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash tarix fani misolida	340
Mirzaqobilova S.A. Maktab o'quvchilarining milliy dunyoqarashini shakllantirishda tarix ta'limining o'rni va ahamiyati	346
Sadikova Yu.K. Ta'limda STEAM yondashuv	353
Abdishukurov B.F. Mustaqil ta'lim shaklida interfaol metodlar va raqamli texnologiyalarning ahamiyati	358
Bo'ranova M.N. Maktab o'quvchilarida atrof- muhitni muhofaza qilishda mas'uliyatlilikni takomillashtirish	364
Rasulov E.M. Bo'lajak o'qituvchilarning elektron portfoliosi uchun raqamli makon imkoniyatlari	369
Begaliev N. Oliy ta'lim muassasalarida tyutorlik faoliyatini joriy etishning amaliy- pedagogik xususiyatlari	377
Eshchanova X.X. Ziyorat turizmi asosida ma'naviy-axloqiy fazilatlarini shakllantirish mexanizmlari	383

TEKNOLOGIYA O'QITUVCHILARINING KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHDA TA'LIM PLATFORMALARIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI

Hamdamova N.M.

*Buxoro davlat univeristeti doktranti,
Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent*

Tayanch soʻzlar: toʻgʻri chiziq, burchak koeffitsiyenti, parallel, perpendikulyar, umumiy tenglama.

Ключевые слова: прямая, угловой коэффициент, параллель, перпендикуляр, общее уравнение.

Key words: straight line, slope, parallel, perpendicular, general equation.

Oʻqituvchining axborot olish kompetentligi tayanch kompetentliklar sirasiga kiradi va uning kasbiy faoliyatidagi zaruriy boʻgʻin hisoblanadi [1]. Maʼlumki, real obʼektlar (televizor, televizor, magnitofon, telefon, faks, kompyuter, printer, modem) va axborot texnologiyalari (audio- va videoyozuv, elektron pochta, OAV, Internet) vositasida axborotni mustaqil izlash, tahlil qilish, tanlab olish, qayta ishlash, saqlash va uzatish kabi koʻnikmalar shakllanadi. Bu kompetentlik boʻlajak oʻqituvchining oʻquv predmetlari va taʼlim sohasida, shuningdek, atrof olamdagi axborotga nisbatan faoliyat koʻnikmalarini taʼminlaydi. Shu bilan birgalikda, oʻqituvchining kasbiy kompetentliklari koʻlami anchagina keng.

Pedagogning axborot olish kompetentligi axboriy muhit bilan oʻzaro aloqadorlikdagi bilim, koʻnikma, malaka va refleksiv koʻrsatmalarning kompleksi mavjudligida aks etadi [2]. Axborot olish kompetentligi – shaxsning kasbiy ahamiyatli integrativ sifati boʻlib, uning axborot olamida moʻljalni toʻgʻri olish va faoliyat yuritish uchun zarur boʻlgan kompetensiyalar majmuini oʻzlashtirish darajasi bilan tavsiflanadi.

Taʼlim jarayonini takomillashtirishning muhim omili oliy taʼlim tizimida mehnat taʼlimi oʻqituvchilari kasbiy kompetentligini yuqori darajada shakllantirilishi bilan uzviy bogʻliq [3]. Ushbu jarayon mehnat taʼlimi

o'qituvchisini tayyorlash mazmunini asoslash va kasbiy kompetentligini shakllantirish texnologiyasini yaratishda muayyan o'zgarishlarni amalga oshirish zaruriyatini keltirib chiqaradi.

Jumladan, tikuvchilik buyumlarini loyihalashda bo'lajak texnologiya ta'lim o'qituvchilarining kompetentligini rivojlantirish muammosiga ilmiy pedagogik qiziqishning o'ziga xos xususiyatlarini to'liq tavsiflanmaganligi, uni rivojlantirish mezonlari va mexanizmlarining nazariy jihatdan yetarli darajada ishlab chiqilmagan.

Yuqoridagi mulohazalardan kelib chiqib, aytish mumkinki, kadrlar tayyorlash jarayonini tashkil etish va bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirish muammosi bo'yicha ko'plab ilmiy-tadqiqot ishlari olib borilgan bo'lsada, maxsus fanlarni o'qitish metodikasi bo'yicha tikuvchilik buyumlarini loyihalashda bo'lajak texnologik ta'lim o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirish muammosi yetarli darajada ishlab chiqilmagan, bu esa tikuvchilik buyumlarini loyihalashda bo'lajak texnologik ta'lim o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirish metodikasini ishlab chiqishda innovatsion o'qitish metodlari va texnologiyalaridan foydalanishni taqozo etadi [4].

Texnologik ta'limi yo'nalishining o'ziga xos xususiyati yana shundan iboratki, uning mazmunida barcha ijtimoiy, iqtisodiy, tabiiy texnik va boshqa fanlar mazmunan integratsiyalashgan xolda amaliy tadbig'ini topadi. Shu jihatdan olib qaraganda texnologik ta'lim o'qituvchisi turli fanlar mazmunini o'zida mujassamlashtiruvchi (integratsiyalovchi) mutaxassis hisoblanadi. Chunki, texnologik ta'lim amaliyotini fan-texnika yutuqlari va ilg'or ishlab chiqarish texnologiyalaridan ajralgan holda tasavvur qilib bo'lmaydi. Zamonaviy ishlab chiqarish jixozlari, mexanizm va mashinalarning tuzilishi, ishlash tartibini, bajaradigan texnologik jarayonlarning kechishini muayyan qonuniyatlarga asoslanib tushuntirilmog'i lozim.

Texnologik ta'limi o'qituvchilarini tayyorlash jarayonini axborotlashtirish quyidagilarni o'z ichiga oladi: texnologik ta'limida o'quv-metodik ishlarni tashkil etish; texnologiya ta'limi o'qituvchisi va uning rolini o'zgartirishga bo'lgan talablarni ortishi; axborot resurslarining mumkin bo'lgan hajmining to'satdan ortishi; axborot xizmati ko'rsatishning ahamiyati o'sishi, ayniqsa, ta'limiy va ilmiy harakterdaligi; texnologik ta'lim o'qituvchilarini tayyorlashda virtual stendlar va laboratoriyalardan foydalanishning ta'lim samaradorligiga ijobiy ta'sir ko'rsatishi; dasturiy ta'minotlarning yaratilishi asosida bo'lajak o'qituvchilarda mashg'ulotlarni yaqqol tasavvur qilishlariga imkoniyat yaratilganligi va boshqalar.

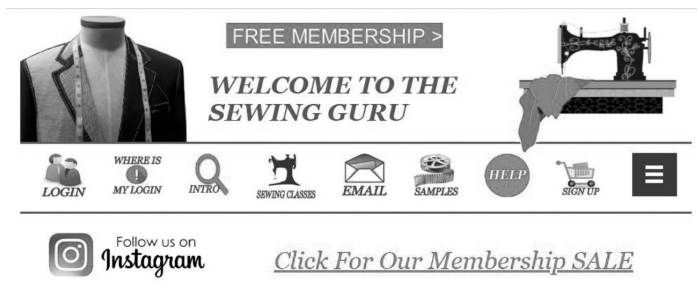
Hozirgi vaqtda mavjud ta'lim platformalarini tahlil qiladigan bo'lsak, ular orasida texnologik ta'lim yo'nalishiga mos bo'lganlarini juda ham uchratish mumkin [5]. Texnologiya ta'lim yo'nalishi o'quv reja va fan dasturlarini rivojlangan xorijiy davlatlar ta'lim muassasalaridagi mazkur yo'nalishi me'yoriy hujjatlar asosida tuzishga e'tibor qaratilmoqda. Bu esa mashg'ulotlarda bo'lajak o'qituvchilarni sohadagi fan-texnika yangiliklariga doir o'quv materiallarni egallashlariga erishilmoqda. Bunday vazifani amalga oshirishda ta'lim platformalari muhim o'rin egallaydi. Quyida biz bo'lajak texnologik ta'lim o'qituvchilarini kasbiy kompetentligini rivojlantirishga xizmat qiluvchi bir nechta ta'lim platformalariga to'xtalib o'tamiz.

Evelyn Wood - Tikuvchilikni endi boshlovchilar uchun tikuvchilik darslari ushbu YouTube kanalida bepul taqdim etiladi. Video foydalanuvchiga butun jarayonni ko'rsatib beradi. Bir nechta videolarda o'qituvchi turli xil kiyim uslublarini tikishini ko'rsatadi.

Ushbu videolarni tomosha qilgandan so'ng tikuvchilik kasbi bilan shug'ullanish mumkin bo'ladi. Video darslarda tikuv mashinasi bilan bog'liq muammolarni bartaraf etish videolari ham mavjud.

1-rasm. Evelyn Wood YouTube kanalidagi sahifasi

English Tailor – tikuvchilikni o'rganmoqchi bo'lgan foydalanuvchilarga kerakli jihozlarni ko'rsatishga ixtisoslashgan bo'lib, foydalanuvchilar instruktordan erkaklar kiyimi, bo'yinbog' va shim tikishni o'rganishi mumkin (2-rasm).

FREE MEMBERSHIP >

WELCOME TO THE SEWING GURU

WHERE IS MY LOGIN INTRO SEWING CLASSES EMAIL SAMPLES HELP SIGN UP

Follow us on Instagram

Click For Our Membership SALE

OUR LATEST REVIEWS

Excellent tailoring sewing techniques, taught in a way that is easily understandable. I have learnt a lot of techniques, ways and methods in simple forms.

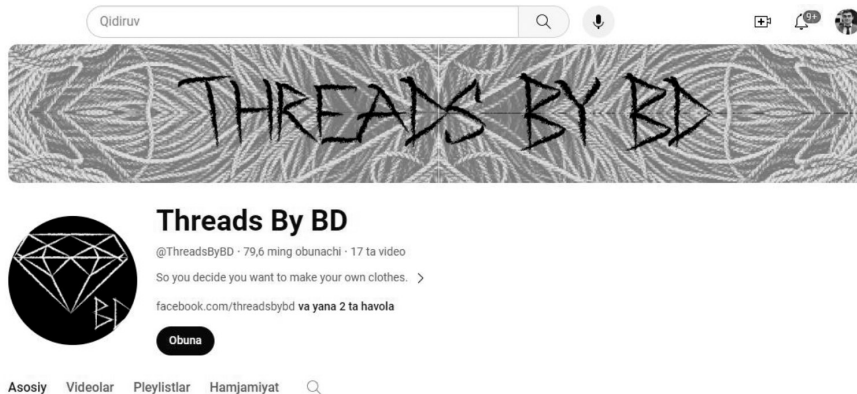
Fennel Fennell Fennelle.

2-rasm. English Tailor o'quv platformasi

Sewing Guru tikuv veb-saytidadatikuvchilik hamda to'quvchilik bilan bog'liq bo'lgan 1000 lab o'quv kurslarini topishingiz mumkin. Foydalanuvchilar uchun individual kurslar ham mavjud. Buning uchun foydalanuvchi darslariga ro'yxatdan o'tib darslarga qatnashish uchun ariza berishi lozim.

Threads By BD - mashhur onlayn tikuvchilik kanali tomonidan taklif etiladi (3-rasm). Bu kanal foydalanuvchilarga har xil turdagi yubkalar tikish asoslarini o'rgatadi. Platformada instruktor tomonidan A-chiziq yubkalar, aylana yubkalar va tekis yubkalar tikishni o'rgatadi.

Qidiruv

THREADS BY BD

Threads By BD

@ThreadsByBD · 79,6 ming obunachi · 17 ta video

So you decide you want to make your own clothes. >

facebook.com/threadsbybd va yana 2 ta havola

Obuna

Asosiy Videolar Playlistlar Hamjamiyat

DIY-Pattern Making Shouldnt be a Mission

27 632 marta · 10 yil oldin

3-rasm. Threads By BD kanali

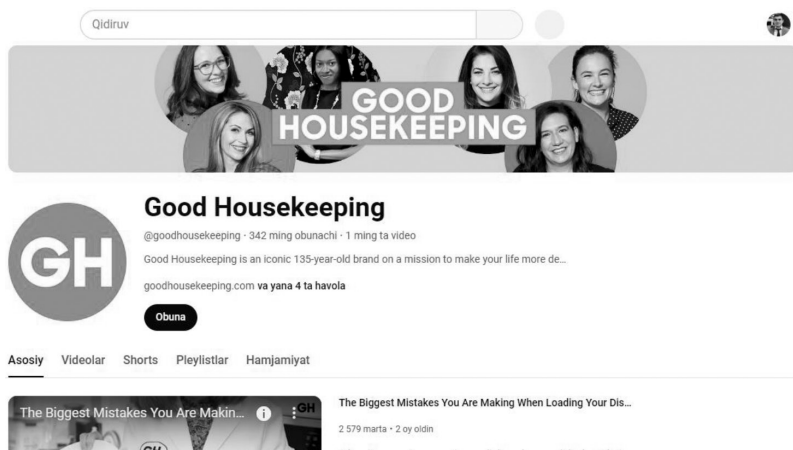
Bundan tashqari, instruktor foydalanuvchilarga belbog'lar, ayollar g'ilofli ko'ylaklari, erkaklar ko'ylagi tikish va bichishni o'rgatadi.

Good Cleaning - bu turli xil kontentni taklif qiluvchi YouTube kanallaridan biri hisoblanadi (4-rasm). Foydalanuvchilar ushbu kanal orqali tikish va

pishirishni o'rganishlari mumkin, shuningdek, o'z qo'llari bilan turli buyumlar yasashlari mumkin.

4- rasm. Good Housekeeping kanali

Bu kanalda ajoyib o'qituvchi tomonidan o'rgatiladigan oddiy tikish bo'yicha onlayn darsliklar ham mavjud. Ushbu kanal kuzatib borish oson bo'lgan onlayn tikuvchilik kursini izlayotgan foydalanuvchilar uchun juda qulay va tekin kontentni taklif etadi.

Farmhouse on bone – ushbu YouTube kanali Boondagi fermada turli tikuv loyihalarini o'rgatadi (5-rasm). Fartuk, chaqaloqlar uchun kiyimlar, pardalar va boshqa tikuvchilikka oid bo'lgan kiyimlarni bichish va tikish kabilarni o'rgatuvchi kanallardan biri hisoblanadi.

5- rasm. Farmhouse on bone kanali

Har bir darsning o'tish darajasi eng yuqori darajada hamda intruktor tomonidan barcha kerakli materiallarni taqdim etadi. Bundan tashqari, texnikaning turi va uni ta'mirlash kabi ma'lumotlarga ham ega bo'lish mumkin.

Oliy ta'lim muassasalarining texnologik ta'lim yo'nalishi talabalariga majburiy fanlar mashg'ulotlarida ta'lim platformalarini qo'llash bo'yicha to'plangan tajribalarni o'rganish, tahlil etish va taqqoslash, o'quv jarayonida qo'llaniladigan vizual dasturiy vositalar, ta'lim platformalarni fanning xususiyatlaridan kelib chiqqan holda yaratish, uni o'quv jarayonida samarali qo'llash bo'yicha muayyan qoidalar tizimini ishlab chiqish va amaliyotga tadbiiq etish ehtiyoji mavjud [6]. Bu o'z navbatida, umumkasbiy tayyorgarlik fanlarini o'qitishda foydalanish uchun mo'ljallangan kompyuterli o'quv dasturlarini tasniflash mezonlarini ishlab chiqishni talab etadi.

Hozirgi davrda yoshlarning bilim olish motivatsiyalarini shakllantiruvchi mexanizmlarni va o'qitishning yangi shakl, zamonaviy metodlari orqali ularning bilish jarayonlarini faollashtirish tizimini takomillashtirish, ulardagi kasbiy kompetentlikni shakllantirish hamda indikatorlar tizimi orqali ta'lim-tarbiya jarayoni sifatini boshqarish mexanizmlarini ishlab chiqib, amalga joriy etish metodlari mavjud bo'lib, aynan mana shular uzluksiz ta'lim tizimini mazmunan modernizatsiyalashni, ta'lim-tarbiya samaradorligini yangi sifat bosqichiga ko'tarishga xizmat qiladigan ta'sirchan choralarni ko'rishni taqozo qiladi.

Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy ijodkorligini shakllantirishda ularning pedagogik hamda ishlab chiqarish amaliyotida muammoli vaziyatlarida aniq qaror qabul qila olish qobiliyatlarini rivojlantirish, ta'lim yo'nalishi o'quv rejasidagi fanlar bo'yicha axborotlar olish imkoniyatiga ega bo'lishlari uchun fanlararo o'zaro aloqadorlikka erishish asosida muammoli vaziyatli topshiriqlarni ishlab chiqish va uni tizimlashtirish, pedagog kadrlar tayyorlash tizimi sifatini oshirishda ta'limning yangi shakllaridan foydalanish, fundamental, xususan, pedagogik va texnik bilimlarni o'zlashtirishda fanlararo uzviylik va uzluksizlikni ta'minlash, pedagogik fanlarning gumanitar, ijtimoiy-iqtisodiy, matematika va tabiiy fanlar hamda umumkasbiy va mutaxassislik fanlari bilan o'zaro aloqasi ko'p qirrali muammo bo'lganligi sababli nazariy va amaliy jihatlarini ilmiy asoslashni taqozo etadi [7].

Bo'lajak texnologik ta'lim yo'nalishi o'qituvchisi kasbiy kompetentligi egallagan nazariy bilim, ko'nikmasini doimiy o'zgaruvchan sharoitlarda qo'llay olish, bashorat qilish, ijodkorlik ishlarini olib borish, ratsionalizatorlik qobiliyatiga ega bo'lish, tashkiliy-texnik muammolar va dalolatnomalarni nostandart vaziyatlarda faol yechimini topa olish, o'z-o'zini baholash va o'z-

o‘zini rivojlantirishga tayyor turishi bilan belgilanadi. Bu xususiyatlar bo‘lajak texnologiya o‘qituvchisining kompetentligini qanday darajada rivojlanganli belgilab beradi.

Adabiyotlar:

1. Зенкина С.В. Информационно-образовательная среда как фактор повышения качества образования // Педагогика– 2008.– 268 с.
2. Madiyarova S.A. va boshqalar Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. – T.: Iqtisodiyot-moliya, 2009. – 256 b.
3. Елегина В.С., Похлебоев С.М. Компетентный подход к организации обучения студентов в педагогическом вузе Фундаментальное исследование. – №3. – 2012. – С. 24-25
4. Хуторской А.В. Компетентностный подход в обучении. Научно–методическое пособие. Издательство Института образования человека, 2013. – 73 с.
5. Lutfillayev M.H., Sh.A.Abdullaeva., M.T.Shodmonqulov. Zamornaviy ta’limda raqamli tizimlarni qo‘llash: Filololgiya va pedagogika sohasida zamonaviy tendensiyalar va rivojlanish omillari // Toshkent. 2020. –B. 121-127.
6. Umarova F.A. Dizayner-modelyerlarni tayyorlashda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiya vositalaridan foydalanish // Markaziy osiyo ijtimoiy tadqiqotlar jurnali №1, 2020 B34-44
7. N.A. Muslimov, Sh.S. Sharipov, O.A. Qo‘ysinov. Mehnat ta’limi o‘qitish metodikasi, kasb tanlashga yo‘llash: Darslik / O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi. - Toshkent: O‘zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2014. - 456 b.

РЕЗЮМЕ

Mazkur maqolada oliy ta’lim muassasalarida texnologik ta’lim yo‘nalishi o‘qituvchilarining axborot kompetentligini rivojlantirishda ta’lim platformalaridan foydalanish imkoniyatlari bayon qilingan.

РЕЗЮМЕ

В данной статье рассматриваются возможности использования образовательных платформ для развития информационной компетентности преподавателей направления технологического образования в высших учебных заведениях.

SUMMARY

In this article, examines the possibilities of using educational platforms to develop the information competence of teachers of technological education in higher education institutions.

ISSN 2181-7138

Т. Н. Қары Ниязий атындағы Өзбекстан педагогикалық
илим-изертлеу институтының Ж. Орынбаев атындағы Қарақалпақстан филиалы

**«МУҒАЛЛИМ ХӘМ ҮЗЛИКСИЗ
БИЛИМЛЕНДИРИҰ»**

№ 3/3

Нөкис — 2024

Басып шығыуға жууапкер:

А. Тилегенов, С. Нуржанов

Баспаға таярлаған:

А. Тилегенов

Компьютерде таярлаған:

П. Реймбаев, З. Ниязымбетова

Мәнзил: Нөкис қаласы, Ерназар Алакөз көшесі №54

Тел.: +998 61 224-23-00, +998 61 224-01-34

e-mail: uzniipnkkf@umail.uz,

mugallim-pednauk@umail.uz

www.mugallim-uzliksiz-bilim.uz

www.KRTEACH.UZ

Журналға келген мақалаларға жууап қайтарылмайды, журналда жәрияланған мақалалардан алынған үзиндилер «Муғаллим хәм үзликсиз билимлендириу» журналынан алынды, деп көрсетилиуи шәрт. Журналға 5-6 бет көлеминдеги материаллар еки интервалда TIMES NEW ROMAN шрифтинде электрон версиясы менен бирге қабыл етиледі. Мақалада келтирилген мағлыуатларға автор жууапкер.

Оригинал-макеттен басыуға рухсат етилди 30.06.2024. Форматы 70x100¹/₈

«Таймс» гарнитурасында офсет усылында басылды.

Шәртли б.т. 31. Нашр. т. Нұсқасы _____ Буйыртпа №